

Współczesne zarządzanie 2012, № 4.

6. Что такое форсайт? Высшая школа экономики. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://foresight.hse.ru/whatforesight/>.

7. Miles I., Harper J., Georghiou L., Keenan M., Popper R. The Many Faces of Foresight – Georghiou L., Cassingea J., Harper I., Keenan M., Miles I. Popper R. The Handbook of Technology of Foresight . Concepts and Practice, Prime Series on Research and Innovation Policy. Edward Elgar Publishing, Inc. Northhampton. 2008.

8. PARP. Foresight Technologiczny. Tom 1: Organizacja i metody. Warszawa, 2005.

9. Unido Techniligy Foresight Manual.Vienna, 2005. Vol.1. Organization and Methods.

УДК 327.8

*Д. В. Солоха, д.е.н., доцент
Київський національний університет культури і мистецтв*

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИКОРИСТАННЯ СИСТЕМНОГО АНАЛІЗУ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Промисловий розвиток регіонів України виступає основою їхнього економічного існування, саме тому особливо важливим для визначення їх перспективних можливостей є оцінка процесів, що відбуваються в цій сфері.

Системний аналіз повинен охоплювати як ретроспективні дані (тобто інформацію про зародження й формування промислової регіональної системи), так і сучасні, пов'язані з періодом становлення ринкових відносин, періодом становлення України як самостійної держави.

Аналіз історичних посилок розвитку необхідний для визначення тих глибинних особливостей формування промислового комплексу регіону, що дозволять узагальнити досвід економічного й науково-технічного розвитку, розкрити взаємну обумовленість і взаємозв'язок усіх галузей промисловості, виділити якісні зміни, оцінити їхню ефективність, а, отже, врахувати широкий спектр факторів, здатних впливати на процеси ефективного розвитку промислових підприємств.

Докладного і детального розгляду вимагає сучасний період, що дозволить оцінити стан розвитку промисловості в останнє десятиліття, тому що саме в 90-х роках ХХ сторіччя і в даний час відбуваються значні, кардинальні зміни як на рівні промислових підприємств, регіонів, так і на національному й міжнародному.

Необхідність врахування міжнародних факторів пов'язана з переходом колишніх соціалістичних держав до формування нової економічної системи, основою якої є ринкова економіка, економіка відкритого типу, значним посиленням процесів глобалізації, інтеграції і регіоналізації, збільшенням масштабів й інтенсивності світових фінансових потоків, розвитком інформаційних, комунікаційних технологій, а також їх усе зростаючим

глобальним використанням і т.п.

Зміни на національному рівні призвели до появи й розвитку України як самостійної держави, руйнуванню старої і формуванню нової ринкової економічної структури, становленню нових інституціональних структур управління

На рівні окремих промислових підприємств, регіонів відбувається руйнування старих виробничих зв'язків, для яких характерний процес структурної кризи й перебудова економіки з урахуванням вимог ринку, формування нових підходів до регіонального регулювання розвитку і т.п.

Розвиток промислових систем, її традиційних й інноваційних секторів, як показує досвід розвинутих держав світу, є особливим чинником, здатним, з одного боку, сприяти стійкому, ефективному розвитку, а, з іншого, виступити визначеним гальмом розвитку, причиною існуючих і майбутніх серйозних соціально-економічних проблем. Саме тому, науковий інтерес викликають питання оцінки, моніторингу складних взаємин між розвитком промислових систем, підприємств і оцінкою їхньої ефективності.

Оцінка розвитку промислових систем, виходячи з визначення самого поняття "система" (система – це сукупність господарських одиниць, установ, організаційно об'єднаних в єдине ціле), не повинна носити односторонній характер, коли в комплексі розглядаються тільки економічні показники. Це досить складна, комплексна задача, що охоплює широкий спектр взаємозв'язків різного роду, серед яких можна виділити три принципових виміри – економічний, соціальний й екологічний.

В цілому ж, у даному випадку, на нашу думку, повинен домінувати синергетичний підхід навіть на етапі аналізу, саме дана теоретична посилка дозволить найбільше точно оцінити якість, ефективність розвитку промислових підприємств регіону і виділити ті взаємні зв'язки й елементи, що впливають і дозволяють формувати, моделювати, прогнозувати ефективність майбутнього розвитку, розробляти можливі сценарії розвитку подій.

Відповідь на питання що саме потрібно робити в ринковій економіці, загалом була дана ще Адамом Смітом у "Дослідженні про природу і причини багатства народів", який продемонстрував, як індивідуальне поведіння мільйонів людей, взаємодіючих між собою на ринку, приводить до встановлення оптимального характеру економічного виробництва.

Економічна система адміністративно-командної держави відрізняється від ринкової системи не тільки тим, що виробляється, але і тим, як здійснюється виробництво. Настільки різна специфіка двох систем приводить і до різних результатів у тім, що стосується кількості підприємств, їхнього розміру й економічного поведіння.

Можливість стабілізації і зростання промислового виробництва й досягнення на цій базі соціальних цілей визначається рівнем ефективності економіки, але ефективність, свою чергу, залежить від того, наскільки успішно в країні діють ринкові механізми.

Необхідність структурних змін була визнана з перших днів існування України як незалежної держави, але напрямки структурної перебудови

формувалися переважно під впливом теоретичних представлень щодо потреб і можливостей ринку, без ґрунтового обстеження практичної доцільності їхнього застосування до реальних умов промислових підприємств.

УДК 658.5:005

І. М. Станьковська, к.е.н., доцент

Т. В. Станьковський, магістр

Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу

ЗАСТОСУВАННЯ GAP-АНАЛІЗУ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ФІНАНСОВИХ СТРАТЕГІЧНИХ РОЗРИВІВ ПРИ УПРАВЛІННІ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ

Важливим завданням сучасного менеджменту в напрямку управління конкурентоспроможністю є не тільки забезпечення конкурентоспроможності підприємства, а й здатність підтримувати досягнутий рівень у стратегічних часових межах. Це в свою чергу вимагає постійного моніторингу зміни факторів внутрішнього та зовнішнього середовища на функціонування підприємства, розроблення системи управлінських дій, що спрямовані на корегування впливу деструктивних факторів, що спричиняють невідповідності та відхилення, так звані, "розриви".

Важливим інструментом управлінського аналізу для визначення стратегічних розривів є GAP-аналіз, який дає можливість оцінити відхилення від заданих цільових маркерів в процесі реалізації стратегічних заходів із забезпечення конкурентоспроможності.

Систематичне застосування GAP-аналізу дасть можливість контролювати та вчасно реагувати на зміну конкурентоутворюючих факторів, забезпечуючи цим самим ринкову вартість підприємства та відносно стійкий рівень його конкурентоспроможності.

Визначення ординарних (звичайних, що виникають в процесі реалізації певних завдань) та екстраординарних (позаштатних розривів, які можуть мати глибокі негативні наслідки) стратегічних розривів необхідно проводити по всіх факторах та на всіх рівнях середовища функціонування підприємства (макро-мікро та внутрішньому).

При проведенні GAP-аналізу вважається за можливе використання якісних та кількісних оціночних показників, що характеризують ступінь розриву.

Найбільше інформаційне, достовірне і наглядне значення мають фінансові показники, які повинні дати вартісну оцінку величини розриву по кожному фактору, що впливає на забезпечення конкурентоспроможності підприємства та по кожному функціональному елементу (управління, персонал, операційна діяльність, маркетинг, фінанси) в системі управління конкурентоспроможністю.

Слід зауважити, що найбільш достовірно можна визначити фінансовий стратегічний розрив сформований внутрішніми факторами. Розрив пов'язаний із зовнішніми чинниками можна прогнозувати тільки з певним рівнем